

Metaalgeluidenautomaat Autogun, van goud en zilver tot schroot en roest

knoppen voor tracks, de mogelijkheid om zelf iconen te kiezen en de volgorde van tracks te veranderen.

Automatische synth

Autogun is een nieuw instrument dat bij alle FL Studio-versies wordt bijgeleverd. Het is een vereenvoudigde versie van 'metaalsynth' Ogun (zie Interface 126) van Image-Line, dat metaalklanken in allerlei soorten en maten kan maken. Autogun gebruikt dezelfde software-engine als Ogun, maar heeft bijna geen knoppen. Je kunt kiezen uit een van de 4.294.967.296 klanken (!), waarbij de mix tussen syntheel en effectsignaal instelbaar is. De synthesizer bepaalt echter zelf welk effect er op de klank

SPECIFICATIES

- Express Edition**
- mixer (104 tracks, track rerouting, geïntegreerde eq, effectslots)
 - onbeperkt aantal instrument channels
 - step sequencer
 - Autogun synthesizer
 - FL-versie van TS404 & 30SC synths
 - vst2 & dx
 - import/export wav, mp3, ogg & midi
 - playlist
 - pianokeyboard via computertoetsenbord

- Fruity Edition:** zelfde als Express Edition +
- piano roll editor
 - automatisering van alle parameters
 - asio-support
 - interne controllers (xy enz.)
 - werkt als vst in andere host
 - FL Simsynth Live
 - FL Drumsynth Live
 - FL DX10
 - FL Wasp & Wasp XT

- Producer Edition** zelfde als Fruity Edition +
- audio-opname
 - automatiseringsclips met envelopes en lfo
 - direct-to-disk recording & offline rendering van mixertracks
 - FL Edison: audio-editor/recorder
 - FL Slicex: loop slicer & re-arranger
 - FL Vocodex: geavanceerde vocoder
 - FL Synthmaker

- Signature Edition** zelfde als Producers Edition +
- FL SoundFont player
 - FL Video player
 - DirectWave volledige sampler
 - Sytrus synthesizer
 - Maximus multiband maximizer
 - Hardcore guitar effects suite

De gebroeders Wasp krijg je nu gratis vanaf de Fruity Edition.

komt. En hoewel de sounds op zich heel mooi en zeer bruikbaar zijn, is dat toch jammer. Als je alleen al de attack en release zou kunnen aanpassen, dan zou dat al een hoop extra mogelijkheden bieden. Maar goed, de Autogun is natuurlijk niet voor niets helemaal 'auto': hij fungeert vooral als teaser voor de afzonderlijk aan te schaffen Ogun.

Ook opmerkelijk is trouwens dat elke klank een beschrijving heeft. Zouden de programmeurs die allemaal zelf een voor een verzonnen hebben?

Vocodex heeft het laatste woord

FL Studio had al een vocoder, maar de nieuwe Vocodex (waarvan de volledige versie aanwezig is in de Producer Edition en hoger) is toch wel

even een paar stapjes beter. Zoals je wellicht weet, werkt een vocoder met een carrier (bijvoorbeeld een pad of andere lange klank) en een modulator (meestal een stem of drumloop), waarbij eenvoudig gezegd de modulator de toonhoogte aanneemt van de carrier, zodat je een 'pratende' of 'drummende' synthesizer krijgt.

Het juist instellen van deze twee bronnen is in Vocodex een stuk eenvoudiger geworden dan bij de Fruity Vocoder – die overigens nog steeds in het pakket zit. Vocodex heeft zijn eigen ingebouwde carrier synth, die gebaseerd is op de engine van Sytrus, de veelzijdige Image-Line synth die bij FL Studio 9 Signature als volledige versie wordt bijgeleverd. Dankzij die ingebouwde synth kun je de vocoder heel gemakkelijk live gebruiken, zonder dat je gebruik hoeft te maken van een externe carrier. Als

Vitamine FL

Vlak na de workshopserie over FL Studio in Interface verschijnt er een update van het muziekproductieprogramma. Kijk met ons mee naar alles wat nieuw is in deze versie 9.

INFO

- **Prijzen incl:**
 - Express Edition \$ 49,- (€ 34,-)
 - Fruity Edition \$ 99,- (€ 68,-)
 - Producer Edition \$ 199,- (€ 135,-)
 - Signature Edition \$ 299,- (€ 205,-)
- N.B. Dit zijn download-prijzen. Boxed versions zijn 30% duurder, zonder levenslange updates, met gedrukte handleiding
- **Distributie:** Image Line Software: Sonic8, tel. +32 487555501
- **Internet:** www.sonic8.eu, www.image-line.com, www.flstudio.com

door Eppo Schaap > eppo@interface.nl

FL Studio 9 is een componeer-, arrangeer-, mix- en (tot op zekere hoogte) livepakket voor Windows, gericht op het maken van patroon gebaseerde muziek. Het is een open systeem waarin je dx- en vst-plug-ins kunt gebruiken. Maar de Producer en Signature Edition kunnen ook zelf als plug-in functioneren binnen een andere host, bijvoorbeeld in Cubase. De instrumenten en plug-ins in FL Studio 9

werken volgens een eigen standaard, die op sommige punten meer mogelijkheden biedt dan

Je ziet nu beter wat je doet met het Hints-venster.

vst. Zo ondersteunen FL Studio-instrumenten een TB-303-achtige glide-functie in de piano roll die bij vst-instrumenten ontbreekt.

Hints en vormgeving

Laten we ons in dit artikel vooral concentreren op de nieuwigheden in FL Studio 9. Het eerste wat dan in het oog springt, is het grote hintscherm, met aanwijzingen en tips over de functie waar de muis zich boven bevindt. Die waren op zich altijd al beschikbaar in het info-scherm, maar zijn dus nu ook direct toegankelijk. Wel zo handig.

Wat ook opvalt, is dat de playlist er extra mogelijkheden bij heeft gekregen, zoals mute-

Vocodex, een van de uitgebreidste vocoders op de markt

Stereo in veel variaties met de Stereo Shaper

de basisprincipes van subtractieve synthese onder de knie te krijgen.

Stereobeeld

Een onopvallende, maar wel degelijk hartstikke nieuwe plug-in is de Stereo Shaper. Hiermee kun je niet alleen het stereobeeld veranderen (versmallen, verbreden), maar ook je mix of channel compleet anders laten klinken, door de faseverhoudingen te manipuleren. Bij bepaalde presets wordt het frequentiespectrum daarvoor ingrijpend gewijzigd. Deze plug-in is ook erg handig om snel een korte delay tussen de twee stereokanalen te genereren, waardoor een klank direct uit het midden van de mix wordt gehaald – bijvoorbeeld bij slaggitaren. Dat kost in andere programma's vaak veel meer moeite.

Riffs kneden

FL Studio heeft altijd al diverse manieren gehad om in de piano roll notenmateriaal te genereren en te bewerken zonder dat je alles letterlijk hoefde in te spelen. In het menu van de piano roll vind je gereedschappen als Articulate, Chop,

Arpeggiate, Strum, Flam, Chord en Scale om bewerkingen op noten uit te voeren. Daar is nu de zogenaamde Riff Machine bijgekomen. De naam geeft al aan wat hij doet. Hij genereert repeterende fragmenten die je op allerlei manieren kunt kneden en combineren met de eerder genoemde functies.

Anders nog iets?

Verder is er nog een groot aantal minder opvallende verbeteringen in FL Studio 9 terug te vinden, die daardoor echter zeker niet minder belangrijk zijn. Sidechaining in de mixer, bijvoorbeeld. Hiermee kun je het signaal van het ene kanaal gebruiken om bijvoorbeeld de compressor of limiter in een ander kanaal aan te sturen. Met Loop Recording is het nu mogelijk verschillende takes achter elkaar op te nemen, waarbij eerdere takes worden gemute. Erg leuk is de mogelijkheid om een audiobestand naar een envelope editor van bijvoorbeeld Love Philter of Sytrus te slepen, waarna het volumeverloop van dat audiobestand naar de envelope van de synthesizer wordt vertaald. Dit opent veel creatieve mogelijkheden! Laatstest nieuwjes: audio editor Edison is nu ook voorzien van een ruisonderdrukker en voor het eerst worden meerdere uitgangen van vst-instrumenten in FL Studio 9 ondersteund.

Vocodex heeft verre gaande mogelijkheden om een klank te finetunen zonder dat de bediening daarbij erg complex wordt.

>> het scherm van de vocoder actief is, worden binnenkomende midinoten automatisch met de interne carrier synth afgespeeld. Met een microfoon op het mixerkanaal van Vocodex – kies de driver van je microfooningang als Audio-in – kun je direct je stem live vocoden. Vocodex heeft verder verre gaande mogelijkheden om een klank te finetunen zonder dat de bediening daarbij erg complex wordt.

Stekelig

De Wasp synth zit al jaren als demo bij FL Studio, maar nu krijg je 'm er eindelijk als volledige versie bij (vanaf FL Studio Fruity Edition). Er zijn twee soorten: Wasp en Wasp XT, waarbij XT de meest geavanceerde is. De eerste versie blijft gehandhaafd, zodat je ook oudere songs zonder problemen kunt blijven afspelen – typerend voor de doordachte service die Image-Line zijn gebruikers biedt.

Wasp heeft een stekelige klank (wat wil je ook met zo'n naam), die niet alleen lijkt op zijn analoge hardwarevoorbeeld, maar ook op een Korg MS20. Geen brede pads en moddervette bassen, maar wel geluiden die door de mix kunnen priemen. Wasp heeft de meest gangbare synthesizerfuncties aan boord, maar echt experimentele dingen kun je er niet mee doen. Hij is daarom vooral heel geschikt om

Riffs, fills, arpeggios, akkoorden... Je kunt het de Riff Machine allemaal laten doen.

Praktijk en conclusie

Door de vele verschillende vensters verloopt de workflow in FL Studio altijd wat moeizaam, maar dat is dan ook echt het enige minpunt. De basis van het programma is eenvoudig te doorgronden – mede dankzij de op internet te vinden video tutorials – maar als je ervan houdt om nieuwe dingen te ontdekken dan heeft FL Studio ook erg veel mogelijkheden. Een groot aantal zit behoorlijk goed verborgen, en juist dat maakt het zo'n fascinerend programma. Ik blijf me verbazen over de vele mogelijkheden en creatieve, eigenwijze functies die de makers erin stoppen. Ook typisch FL Studio: geregistreerde bezitters van de downloadversie krijgen deze update en alle volgende gratis. ■

HET OORDEEL

- +**
 - avontuurlijk programma
 - veel geavanceerde functies
 - live vocoding
 - ook als vst-plug-in te gebruiken
 - levenslang gratis updates
- - steile leercurve
 - audio opnamen omslachtig